

Передмова до фонду

Довжицьке районне селянське товариство взаємодопомоги, с. Довжик
Довжицького району Чернігівського округу

Ф.Р-2850, 31 од. зб., 1923–1927 рр.

1. Історія установи-фондоутворювача

Створений, як повітовий комітет, на підставі Декрету РНК РРФСР від 14 травня 1921 р. «Про поліпшення соціального забезпечення робітників і селян, родин червоноармійців».¹

У березні 1923 року, після заміни старої системи адміністративно-територіального поділу (волость – повіт – губернія) на нову (район – округ – губернія)², замість повітових були створені районні селянські комітети громадянської взаємодопомоги.

XIII з'їзд РКП(б) (травень 1924 р.) прийняв рішення про реорганізацію селянських комітетів громадської взаємодопомоги у селянські товариства взаємодопомоги, відповідно районні комітети селянської громадської взаємодопомоги – у районні селянські товариства взаємодопомоги.³

25 вересня 1924 р. був прийнятий декрет ВЦВК і РНК РРФСР, яким затверджено Положення про селянські товариства взаємодопомоги.

Мета діяльності товариств взаємодопомоги полягала в організації і проведенні суспільного (соціального) забезпечення у селі (районі, волості) населення, наданні всіх видів допомоги сім'ям військовослужбовців, інвалідам, незаможним селянам, громадянам, постраждалим від стихійних та соціальних лих, вдовам, сиротам, хворим і взагалі найбільш бідним громадянам села. Захист господарських та правових інтересів селян та сиріт, ведення боротьби з безпритульністю, жебрацтвом, проституцією і пияцтвом.

Вищим керівним органом селянського товариства взаємодопомоги стали загальні збори. Загальні збори проводилися планово, скликалися комітетом не рідше одного разу на три місяці, і позачергово, що скликалися особливими постановами комітету або на вимогу ревізійної комісії.

Районні селянські товариства взаємодопомоги діяли через збори уповноважених. Уповноважені обиралися селянськими товариствами взаємодопомоги, що були створені на території району.

Збори уповноважених у районах скликалися на вимогу районного виконавчого комітету і вищого селянського комітету громадської взаємодопомоги. Рішення зборів були обов'язковими для всіх членів товариства.

У 1932 році, у період суцільної колективізації, товариства взаємодопомоги всіх рівнів трансформувалися у каси взаємодопомоги колгоспників.

2. Історія фонду

Дата першого надходження документів на державне зберігання до архіву невідома. Документи фонду описані у 1954 році. У 2016 р. описи №№ 1, 2 пройшли об'єднання, пересистематизацію справ та їх перешифрування на

підставі перевідної таблиці шифрів. У процесі перероблення описів проведено редагування заголовків без перегляду справ.

Основні документи фонду:

Постанови ВУЦВК, РНК УРСР, циркуляри, інструкції губвиконкому, губвідділу соцзабезпечення, окрінспектури соцзахисту. Протоколи загальних зборів членів товариства, засідань комітетів взаємодопомоги. Договір оренди.

3. Характеристика опису

Документи фонду описані та обліковані в опису № 1. Після перероблення недіючі описи підключено до фонду (справа № 31). До опису складено необхідний довідковий апарат: титульний аркуш, передмова, перевідна таблиця шифрів. Заголовки справ розкривають зміст документів. Крайні дати документів в опису зазначені на рівні число, місяць, рік. Опис складений згідно структурно-хронологічного принципу. Станом на 04.07.2016 в опису № 1 обліковано 31 справу за 1923–1927 роки.

Заступник начальника відділу
04.07.2016

Н.Б. Панько